

wydawnicza, poświęcona sztuce polskiej. „Grafika polska“ ukazała się dotychczas w języku niemieckim, a pod prasą znajdują się dalsze edycje w językach: angielskim, francuskim oraz rosyjskim.

Literatura. Niemiecki miesięcznik literacki, wychodzący w Bad-Wörrishofen pt. „Welt und Wort“, omawia antologię poetycką „Lyrik des Abendlandes“. Autor recenzji Fritz Knöller krytykuje w niej fakt, że Mickiewi-

czowi, „największemu lirykowi polskiemu“, poświęcono w antologii zaledwie jeden wiersz, co nie stoi w żadnym związku ze znaczeniem, jakie ten poeta posiada. — U Ericha Beyera wyszło niemieckie tłumaczenie powieści Kraszewskiego pt. „Jermola der Toepfer“. Wydawnictwo zostało przychylnie omówione w berlińskim czasopiśmie „Forum“ (kwiecień 1948) przez A. Müller-Tannewitza.

Aleksander Rogalski

(za okres od 1. do 31. 12. 1948)

ŻYCIE POLITYCZNE

Sprawy okupacji i państwowości niemieckiej. Statut okupacyjny dla Niemiec zachodnich jest wciąż jeszcze zagadnieniem spornym między mocarstwami okupacyjnymi. W okresie omawianym spory toczyły się głównie około zagadnienia kosztów okupacyjnych i przyszłego trybunału rozjemczego między instancjami niemieckimi i okupantami. W pierwszej sprawie stanowisku amerykańskiemu, że koszty ponosić powinien „związek“, tzn. instancja centralna przyszłego państwa zachodnio-niemieckiego, przeciwstawia się stanowisko francuskie, że koszty te obciążać powinny poszczególne kraje. W drugiej sprawie Francuzi, wbrew zdaniu Anglosasów, nie chcą zgodzić się na wprowadzenie do trybunału Niemców.

W strefie francuskiej wydano do użytku szkół atlas geograficzny, w którym nie ma w ogóle nazwy Niemiec („Deutschland“). Niemcy na znajdujących się w atlasie mapach podzielone są na poszczególne państewka zgodnie z dążeniami polityków francuskich do całkowitej decentralizacji Niemiec.

Prasa amerykańska przeznaczyła w końcu grudnia 100 tysięcy dolarów na rozszerzenie propagandy w Niem-

czech. M. in. z sumy tej finansowany będzie kolportaż 40 tys. egzemplarzy „New York Herald Tribune“ w strefach anglosaskich.

Oficerowie łącznikowi władz okupacyjnych doręczyli przewodniczącemu Rady Parlamentarnej Niemiec zachodnich drowi Adenauerowi, dokument zawierający sformułowanie poglądów mocarstw okupacyjnych na przyszły ustrój państwowy zachodnich Niemiec. W dokumencie tym okupanci zachodni wyrażają pogląd, że ustrój państwa niemieckiego powinien odpowiadać następującym postulatom:

1. System dwuizbowy, przy czym jedna z izb reprezentować ma poszczególne kraje i posiadać należyty wpływ dla zabezpieczenia ich interesów.

2. Władza wykonawcza ograniczona być winna do zadań przepisanych wyraźnie konstytucją. Wszelkie pełnomocnictwa muszą być poddane szybkiej kontroli ustawodawczej i sądowej.

3. Władza rządu związkowego ograniczona być ma do uprawnień wyraźnie przewidzianych w konstytucji. Wyłączone być mają kompetencje rządu związkowego w zakresie wycho-

wania, spraw kultury i wyznań, administracji samorządowej i spraw zdrowia, z wyjątkiem koniecznej koordynacji spraw zdrowotnych.

4. W zakresie finansów rząd związkowy rozporządzać ma tylko pieniędzmi na cele, za które jest odpowiedzialny.

5. Istnieć winien niezawisły korpus sędziowski, uprawniony do badania ustawodawstwa związkowego i działalności władzy wykonawczej związkowej, do rozstrzygania sporów między związkami i krajami, jak również między poszczególnymi krajami, oraz do chronienia praw obywatelskich i wolności jednostki.

6. Uprawnienia rządu związkowego w zakresie tworzenia związkowych organów wykonawczych muszą być dokładnie określone i ograniczone do wypadków, w których przeniesienie tych uprawnień na kraje nie jest celowe.

7. Aparat administracyjny zbudowany być winien na następujących zasadach: równe szanse dla wszystkich kandydatów o jednakowym wykształceniu bez względu na poglądy polityczne, zakaz zajmowania stanowisk administracyjnych przez posłów.

Berlin. Nowy magistrat Berlina, wybrany przez Blok Demokratyczny, objął w ciągu grudnia w pełni urzędowanie. Burmistrz Ebert podjął niezwłocznie rozmowy z przedstawicielami Komisji Gospodarczej strefy sowieckiej w sprawie wspólnej realizacji programu zablokowanych stronnictw demokratycznych. Przewodniczący Komisji Henryk Rau przyrzekł jak najdalej idącą pomoc dla Berlina. W najbliższym czasie przewidziano przygotowanie rezerw artykułów pierwszej potrzeby, reformę podatkową z uwzględnieniem potrzeb społecznych, przy zmniejszeniu podatku od wynagrodzeń, socjalizację przemysłu i ukaranie zbrodniarzy wojennych

i przestępców hitlerowskich, demokratyczną reformę szkolnictwa, wreszcie ścisłą współpracę z władzami okupacyjnymi sowieckimi.

Przed świętami Bożego Narodzenia utworzona została nowa Rada Miejska w sowieckim sektorze Berlina. W skład Rady weszło 160 osób, wysuniętych przez stronnictwa polityczne i demokratyczne organizacje społeczne. Przewiduje się dokooptowanie 20 przodowników pracy.

W strefie sowieckiej odbyły się liczne manifestacje sympatii dla nowego magistratu berlińskiego. Premier Saksonii Maks Seydewitz oświadczył, że Berlin należy do strefy sowieckiej i że ludność tej strefy będzie wraz z postępowymi berlińczykami walczyła aż do odnowienia jedności Niemiec.

Według oficjalnego ogłoszenia komitetu wyborczego, wybory samorządowe w zachodnich sektorach Berlina dały rezultaty następujące:

Głosowało 86,2% uprawnionych do głosowania; 64,5% głosów otrzymali socjaldemokraci (Schumacher), 19,4% CDU, 16,1% LDP.

Prasa strefy sowieckiej i wschodniego Berlina stwierdza, że wybory odbywały się w atmosferze terroru policyjnego, że dokonano niezliczonych fałszerstw i oszustw wyborczych i że były one zwykłym oszustwem. Burmistrz wschodniego Berlina Ebert uznał wybory za sprzeczne z konstytucją i niedemokratyczne.

Burmistrzem Berlina zachodniego wybrany został prof. Ernst Reuter (SPD). Do czasu powołania nowego magistratu w zachodnim Berlinie zastępcą Reutera pozostaje dr Friedensburg (CDU). Reuter zapowiedział zniesienie w najbliższym czasie granic między trzema sektorami zachodnimi miasta i całkowitą koordynację tych sektorów pod względem gospodarczym i administracyjnym.

„Parlament wysiedlonych Niemców“ powstał w Bawarii pod nazwą „Flüchtlings - Notparlament“. Celem działalności tego swoistego „parlamentu“ jest obrona interesów wysiedleńców osadzonych na terenie Bawarii. Pierwszym przewodniczącym tej instytucji został Günther Götzendorf. Członkowie parlamentu rekrutują się w większości z grona członków organizacji pozapartyjnych, tylko niewielka stosunkowo ich liczba reprezentuje partie polityczne.

Nowa organizacja młodzieżowa. W strefie sowieckiej powstała nowa demokratyczna organizacja dla młodzieży w wieku 6—14 lat, pod nazwą „Związek Młodych Pionierów“. Celem organizacji jest dążenie do sprawności fizycznej i umysłowej młodzieży niemieckiej. Związek Młodych Pionierów współpracować będzie ściśle z organizacją Wolnej Młodzieży Niemieckiej skupiającą młodzież starszą.

Zakończenie denazyfikacji w strefie brytyjskiej wyznaczone zostało przez władze okupacyjne na koniec 1948 r. Po 31 grudnia 1948 roku wszystkie trybunały denazyfikacyjne zostają rozwiązane bez względu na wykonanie przeznaczonych im zadań w zakresie sądenia b. hitlerowców. Pozostaną tylko dwa trybunały, w Bielefeld i Bergedorf, które pracować będą jeszcze tylko do końca 1949 roku.

B. minister Loritz aresztowany i uniewinniony. Policji bawarskiej udało się wreszcie po wielu miesiącach ująć ukrywającego się b. ministra denazyfikacji Bawarii, Alfreda Loritza. W kołach politycznych bawarskich twierdzą, że aresztowania dokonał „źle poinformowany“ policjant i że rząd bawarski niczego mniej nie pra-

gnął niż ujęcia b. ministra. Potwierdza tę hipotezę przebieg dalszych losów Loritza po aresztowaniu. Loritz zagroził niedwuznacznie rządowi ujawnieniem skandalicznych szczegółów: „Jeśli mnie nie uwolnicie — oświadczył — zacznę mówić, a wtedy cały rząd bawarski nigdy już nie wyjdzie z więzienia“. Życzeniu jego stało się też zadość — sąd skazał najpierw Loritza na trzy miesiące więzienia za ucieczkę, przy czym karę tę uznano za odbytą w areszcie śledczym, następnie zaś uwolnił go od zarzutów korupcji i spekulacji walutowych, tak że b. minister znalazł się znowu oficjalnie na wolności. Przystąpił niezwłocznie do aktywizacji działalności swojego stronnictwa WAV (Zjednoczenie Odbudowy Gospodarczej, Wirtschaftliche Aufbau-Vereinigung), którego przewodniczącym wybrany został w czasie, gdy przebywał w ukryciu. Afera Loritza jest niezmiernie charakterystyczna dla stosunków w krajach zachodnio-niemieckich, zwłaszcza zaś dla samej Bawarii.

Loritz spodziewa się wielkiego rozszerzenia wpływów WAV w całej Bawarii i zamierza starać się o licencję na rozciągnięcie działalności partyjnej na całym terenie stref zachodnich Niemiec.

Stosunki z Niemcami. Kongres kobiet demokratycznych, obradujący w Budapeszcie w początkach grudnia, postanowił przyjąć niemiecką organizację kobiecą „Demokratischer Frauenbund“ do Światowej Federacji Kobiet.

Holenderskie protestanckie władze kościelne zaprosiły 2.500 dzieci niemieckich na trzymiesięczny pobyt do Holandii. Pierwsze transporty wyjechały z Niemiec w połowie grudnia.

Andrzej Józef Kamiński